

У падтрымку чытання



**Сяргей ГАРАНІН,
намеснік дырэктара
па навуковай рабоце
Інстытута мовы
і літаратуры імя
Янкі Купалы
і Якуба Коласа:**

“Жывы голас продкаў”

— Калі сказаць па праўдзе, не зважаючы на цяперашняе становішча намесніка дырэктара акадэмічнага інстытута, то чытаць я навучыўся даволі позна. Праўда, у літаратуры я быў асобай абазнанай: класа да трэцяга мне ўслых чытала маці. Спачатку гэта былі звычайныя дзіцячыя кніжкі, пасля — “падлеткавыя”: “Сын полка” Валянціна Катаева, “Остров сокровищ” Роберта Льюіса Стывенсана і нават “Дзіцячыя гады Багрова-ўнука” Сяргея Аксакава.

З 6 класа пачалося вывучэнне гісторыі сярэдніх вякоў. Падручнік, які, кажуць, выдаваўся ў тагачаснай ГДР, стаў першай маёй сапраўднай кнігай. А ў наступным годзе пачалося сістэмнае вывучэнне гісторыі СССР. У падручніку дробным шрыфтам падаваліся фрагменты летапісаў, гістарычных грамат. Я перачытваў іх дзясяткі разоў! Праз іх адчуваў водар даўняга жыцця, якое было яўна нашым і разам з тым незразумелым і невядомым ні мне, ні аднакласнікам, ні, мусіць, самой настаўніцы. Цікаvasць да ўсяго звязанага з гісторыяй сярэднявечнага свету, стала пастаяннай, як пастаянным стаў і звычай перачытваць адны і тыя ж тэксты.

Сучасная літаратура мяне мала прываблівала. Не на “другі год”, а назаўсёды я застаўся ў 7 класе ці на першым курсе, дзе вывучалася старажытная літаратура. Напэўна, я і мусіў бы быць гісторыкам, а не філолагам. Але на нейкім этапе палічыў, што гісторык працуе з “мёртвымі” рэчамі: чарапкамі збанка, які некалі разбіўся і быў выкінуты, або з дакументам, што некалі меў юрыдычную сілу, а пасля стаў проста паперай. І першае, і другое для гісторыка — тэкст, крыніца інфармацыі, а не жывы, звернуты да асобы твор. Толькі літаратурны тэкст з’яўляецца жывым, бо хто рызыкне сцвярджаць, што Кірыла Тураўскі, аўтар “Слова пра паход Ігаравы”, ці аўтар “Жыцця Еўфрасінні Полацкай” пісалі не для мяне, а толькі для сваіх сучаснікаў? Старажытная літаратура была звернута ў будучыню. І мы маем унікальную магчымасць чуць жывы голас нашага даўняга-даўняга продка, уступаць з ім у дыялог, задаваць пытанні і атрымліваць ад яго падказкі і парады.